

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПАВЛА ТИЧИНИ

ОСВІТ.НЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА

Середня освіта (Українська мова і література). Українознавство
другого рівня вищої освіти (магістр)

за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література)
спеціалізації Українознавство
галузі знань: 01 Освіта

Кваліфікація: вчитель української мови і літератури та зарубіжної
літератури, вчитель українознавства

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ
Голова вченої ради
проф. О. І.Безлюдний
протокол АС від «28» 08 2017 р.
Освітня програма вводиться в дію з 01.09 2017 р.
Ректор проф. О. І.Безлюдний
(наказ № 76 від «31» 08 2017 р.)

Умань 2017

Передмова

Освітньо-професійну програму розроблено робочою групою у складі:

1. Сивачук Наталія Петрівна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання – гарант освітньої програми.
2. Зелінська Оксана Юріївна, доктор філологічних наук, доцент кафедри української мови та методики її навчання.
3. Павленко Марина Степанівна, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання.
4. Цимбал Наталія Андріївна, кандидат філологічних наук, професор, завідувач кафедри практичного мовознавства.

**Освітньо-професійна програма
освітній ступінь «магістр»
за спеціальністю 014.01 Середня освіта (Українська мова і література).
Українознавство**

1 - Загальна інформація	
Повна назва вищого навчального закладу та структурного підрозділу	Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини Кафедра української мови та методики її навчання Кафедра української літератури, українознавства та методик їх навчання
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр освіти вчитель української мови і літератури, вчитель українознавства
Офіційна назва освітньої програми	Середня освіта (Українська мова і література). Українознавство
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра одиничний, 90 кредитів ЕКТС, термін навчання 1 рік 4 місяці
Наявність акредитації	Відповідно до рішення Акредитаційної комісії від 28 травня 2015 року протокол № 116 (наказ МОН України від 10.06.2016 р. № 1415 л), УДПУ імені Павла Тичини визнано акредитованим за II (другим) рівнем з напрямку (спеціальності) 0203 Гуманітарні науки 8.020303 Філологія. Українська мова і література*. Термін дії сертифіката до 1 липня 2025 року.
Цикл/рівень	FQ – ENEA – другий цикл, QF-LLL – 8 рівень, НРК – 8 рівень.
Передумови	На базі ОС «Бакалавр», ОКР «Спеціаліст»
Мова(и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1 липня 2025 року.
Інтернет – адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ff.udpu.org.ua/navchannya/osvitni-prohramy-2/10186-2
2 - Мета освітньої програми	
Підготувати висококваліфікованого фахівця, здатного до педагогічної та науково-дослідницької діяльності.	
3 - Характеристика освітньої програми	
Предметна область(галузь знань, спеціальність, спеціалізація(за наявності))	<i>Обов'язкові дисципліни</i> I. Цикл загальної підготовки – 21 кредит. 1.1. Гуманітарна підготовка – 9 кредитів. 1.2. Фундаментальна підготовка – 12 кредити. II. Цикл професійної підготовки – 27 кредитів. 2.1. Психолого-педагогічна підготовка – 12 кредитів. 2.2. Науково-предметна підготовка – 15 кредитів. <i>Дисципліни вільного вибору студента – 21 кредит</i> Блок №1 – 21 кредит Блок № 2 – 21 кредит Практична підготовка – 18 кредитів Атестація – 3 кредити
Орієнтація освітньої програми	Програма ґрунтується на сучасних наукових знаннях про цілі і цінності філологічної освіти та методики навчання мови і літератури та українознавства в освітніх закладах, про традиційні та інноваційні підходи до вирішення проблем філологічної та педагогічної освіти.
Основний фокус	Професійна освіта в галузі філології та методики навчання української

освітньої програми та спеціалізації	мови і літератури та українознавства у навчальних закладах різних рівнів акредитації.
Особливості програми	Успішне завершення програми передбачає здобуття фундаментальних та професійно зорієнтованих знань і вмінь, здатності вирішувати типові професійні завдання галузі філології та суміжних спеціальностей.
4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	Посади в освітній та науковій галузі, вчителя української мови і літератури, зарубіжної літератури, українознавства загальноосвітнього навчального закладу, в різноманітних позашкільних навчальних закладах, фондах, спілках, фундаціях гуманітарного спрямування, мистецьких і культурних центрах ІТ-компаніях, консультування.
Подальше навчання	Аспірантські програми з філологічної освіти, теорії і методики викладання у вищій школі, міждисциплінарні програми, близькі до освіти (педагогіка вищої школи, управління закладами освіти), літературознавства, мовознавства.
5 - Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	Комбінація лекцій, практичних та семінарських занять, наукові семінари, стажування, практика в навчальних та наукових установах, виконання проектів, дистанційне або електронне навчання, що може здійснюватись на основі паперових носіїв або ІКТ. Навчання вести наукову дискусію, складати резюме прочитаного, формулювати проблему та коректно її вирішувати, проводити дослідження і писати статті, брати активну участь у засіданні проблемної групи.
Оцінювання	Накопичувальна бально-рейтингова система; тестування знань та умінь, презентації, пор фоліо, письмовий огляд літератури з проблеми. Поточний контроль. Підсумковий контроль. Іспити (усні для концептуальних частин та письмові – для перевірки основних знань), заліки, захисти практики, курсових та кваліфікаційних робіт. Атестація здійснюється у формі: випускного екзамену зі спеціалізації або захист кваліфікаційної роботи, захист педагогічної практики.
6 – Програми компетентності	
Загальні компетентності(ЗК)	ЗК 1. Критичність та самокритичність. Здатність підбирати та використовувати потрібну інформацію та методологію з метою розв'язання професійних завдань, уміння формулювати обґрунтовані висновки та визначати похибки у власній професійній діяльності, вчасно подавати дані про результати роботи. ЗК 2. Володіння комунікативними стилями рідної мови, етнолінгвістикою, навичками ораторського мистецтва, знання орфоепічних, орфографічних, словотвірних, граматичних та стилістичних норм української мови. ЗК 3. Уміння працювати самостійно, брати відповідальність на себе за прийняті рішення. Здатність мотивувати студентів та рухатися до спільної мети. ЗК 4. Здатність генерувати нові ідеї (креативність). ЗК 6. Уміння розраховувати час, який необхідний для виконання роботи, мати сформовані навички планування, самоаналізу. ЗК 7. Уміння зосереджуватися на поєднанні результатів аналізу та змісту різних досліджень; дослідницькі навички. ЗК 8. Здатність формулювати обґрунтовані висновки. ЗК 9. Здатність працювати в команді, організувати діяльність малої групи. ЗК 10. Здатність і готовність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний і загальнокультурний рівень. ЗК 11. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності. ЗК 12. Здатність обґрунтовувати та відстоювати власну думку в

	міжнародній та мультикультурній групах. ЗК 13. Толерантність, дотримання норм поведінки, морально-етичних принципів спілкування з колегами та студентською аудиторією. ЗК 14. Засвоєння нових знань, володіння сучасними інформаційними технологіями. ЗК 15. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
Фахові компетентності спеціальності(ФК)	ФК 1. Знання сучасної наукової парадигми філології та динаміки її розвитку. ФК 2. Здатність до науково-дослідницької діяльності у царині гуманітарних наук. ФК 3. Володіння методологією, принципами та прийомами філологічних досліджень. ФК 4. Володіння термінологічним апаратом сучасного літературознавства, вміння розпізнавати та застосовувати на практиці різні літературознавчі методології відповідно до поставлених завдань. ФК 5. Усвідомлення специфіки та своєрідності української мови, літератури та культури у контексті світової культури. ФК 6. Знання основних етапів розвитку літературного процесу в контексті світової літератури та актуальних проблем сучасної української літератури. ФК 7. Здатність і готовність до ефективного формування мовної особистості. ФК 8. Готовність до роботи в сучасних освітніх закладах різних типів. ФК 9. Володіння правилами мовної поведінки у різних галузях професійної комунікації, в ситуаціях попередження і врегулювання конфліктів. ФК 10. Здатність ефективно й компетентно брати участь у різних формах наукової комунікації (конференції, круглі столи, дискусії, наукові публікації) в галузі філології. ФК 11. Знання основних галузей українознавства, методів і функцій українознавства, форм етнічних процесів в Україні, механізмів розвитку і функції етнічної культури, традиціології, суті і чинників міжетнічних відносин. ФК 12. Пошук архівного матеріалу, належна орієнтація в бібліографічних покажчиках, навички картографування явищ традиційної духовної та матеріальної культури, створення аудіо- та відеоархівів.
7 – Програмні результати навчання	
	ПРН 1. Оцінює власну навчальну та науково-професійну діяльність, будує і втілює ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення. ПРН 2. Демонструє належний рівень володіння державною та іноземною мовами для реалізації письмової та усної комунікації, зокрема в ситуаціях професійного й наукового спілкування; презентувати результати своїх досліджень державною та іноземною мовами. ПРН 3. Цінує різноманіття та мультикультурність світу й керується у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва. ПРН 4. Визначає традиційні та новітні напрями філологічної науки; Оцінювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки. Вільно оперує спеціальною лінгвістичною та літературознавчою термінологією. ПРН 5 Дотримується правил академічної доброчесності. ПРН 6. Володіє сучасними технологіями організації навчального процесу у вищій школі і навичками здійснення виховної, методичної, організаційно-керівної діяльності в системі освіти.

	ПРН 7. Застосовує знання про експресивні, емоційні, логічні засоби мови та техніку мовлення для досягнення запланованого прагматичного результату й організації успішної комунікації, здатний до побудови цілісних, логічних висловлень різних функціональних стилів в усному й письмовому мовленні. ПРН 8. Володіє методами наукового пізнання, вміє аналізувати сучасні наукові напрями, концепції. Розрізняє загальнонаукові та спеціальні методи філологічних досліджень. ПРН 9. Застосовує отримані знання для вирішення навчально-виховних завдань, відповідно до вікових та індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей студентських колективів і конкретних педагогічних ситуацій. ПРН 10. Використовує різноманітні методи і прийоми викладання, професійно керує науковою, навчальною, творчою діяльністю учнів, формулює основні завдання власної наукової та практичної діяльності. ПРН 11. Цінує різноманіття та мультикультурність світу й керуватися у своїй діяльності сучасними принципами толерантності, діалогу та співробітництва. ПРН 12. Розуміє природу художньої літератури як мистецтва слова; природу і світ літературно-художнього твору, як головного об'єкта літератури; закономірності літературного процесу; функції художньої літератури; принципи та шляхи дослідження як літературного твору, так і літературного процесу. ПРН 13. Планує, організовує, здійснює і презентує прикладне дослідження в конкретній філологічній галузі. ПРН 14. Демонструє поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації. ПРН 15. Визначає специфіку педагогіки і психології профільної школи. ПРН 16. Використовувати досягнення сучасної фольклористики, українознавства та етнології для здійснення аналізу стану попередньої наукової літератури з фаху; використовувати новітні досягнення філологічної науки у власних наукових дослідженнях; будувати ефективну, конструктивну бесіду на будь-яку тему, володіти полемічним мистецтвом, культурою конструктивного діалогу та полілогу, володіти етикою оратора; виявляти риси національної специфіки виступів та риторичних текстів із скарбниці українського мистецтва. ПРН 17. Вміння організації різних форм та видів навчальної діяльності, забезпечувати якісне викладання фахових дисциплін відповідно до навчального плану. ПРН 18. Здатність формулювати та вдосконалювати важливу дослідницьку задачу, для її розв'язання збирати необхідну інформацію та формулювати висновки, які можна захищати в науковому контексті.
8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми	
Кадрове забезпечення	Процес навчання забезпечують провідні фахівці кафедр, в складі 7 докторів наук, 39 кандидатів наук, 12 викладачів.
Матеріально-технічне забезпечення	– Наявна матеріально-технічна база, що забезпечує проведення всіх видів лабораторної, практичної, дисциплінарної та міждисциплінарної підготовки та науково-дослідної роботи студентів. Обладнаний комп'ютерний клас. Працюють лабораторії «Східноподільський лінгвокраєзнавчий науково-координаційний центр», «Проблеми підготовки студентів-філологів до українознавчої роботи в школі», «Театр Слова», «Центр дослідження вишивки Східного Поділля», «Центра творчої майстерності вчителя імені С. Павленка», науково-методичний кабінет.
Інформаційне навчально-методичне	та – Освітній процес забезпечений навчально-методичними комплексами, підручниками та посібниками. Навчальні курси розміщені в системі інформаційно-освітнього середовища для студентів очної та заочної

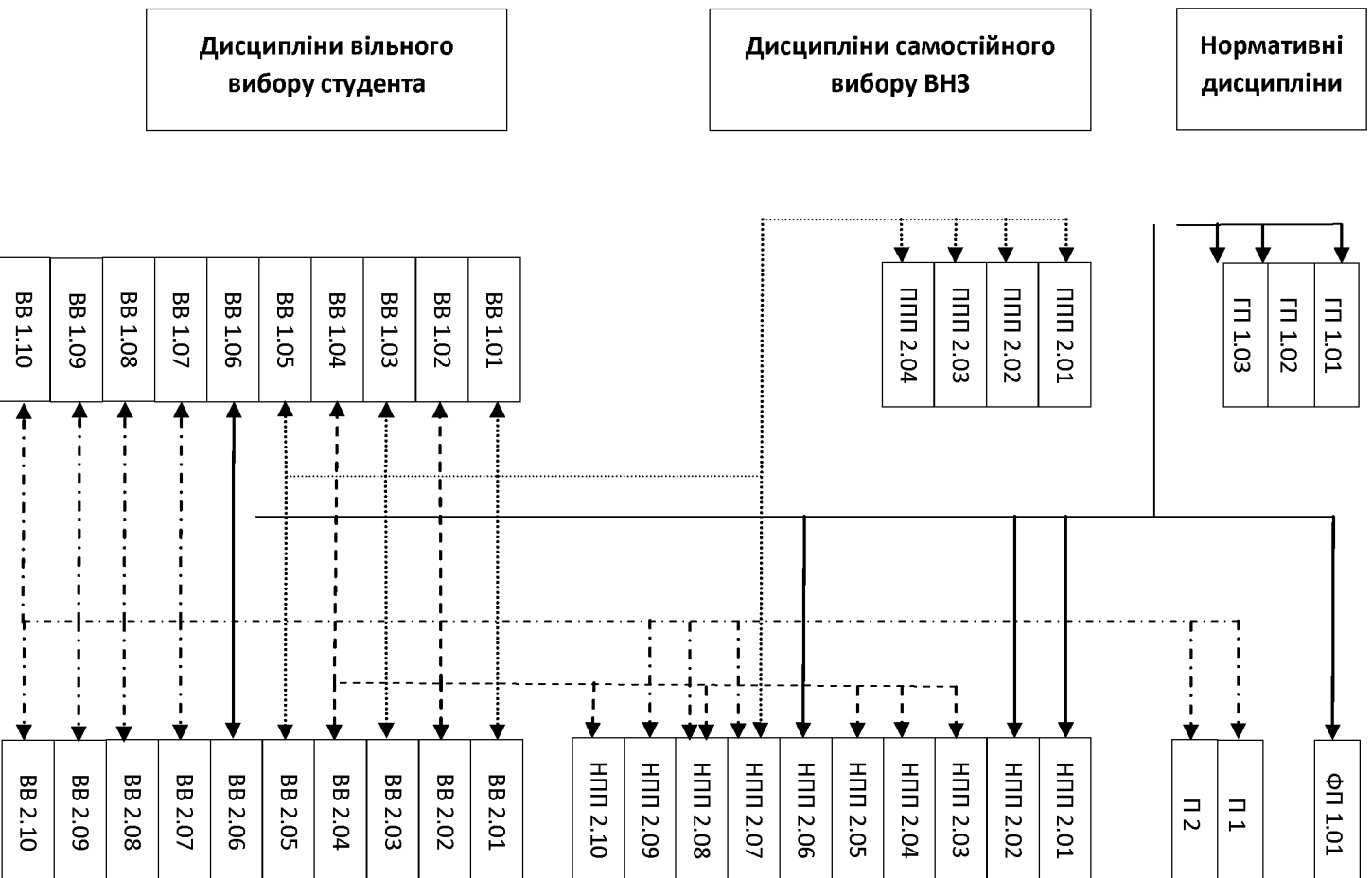
забезпечення	(дистанційної) форм навчання. Наукові роботи завантажені в інституційній репозитарій університету.
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	Укладені угоди: - з військовою академією (м. Одеса) «Про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу», - із Сумським державним університетом «Про військову підготовку студентів за програмою підготовки офіцерів запасу», - з ДП «Український дитячий центр «Молода гвардія»» (для здійснення педагогічної діяльності та проходження виробничої практики), - з ТОВ «Лижна школа» (Буковель) для проведення практик студентів та надання методичної допомоги майбутнім вчителям.
Міжнародна кредитна мобільність	Реалізуються програми подвійного диплома: Університет в м. Порту(Португалія) Тракійський університет в м. Стара Загора (Болгарія) Державна вища школа професійної освіти ім. Іполіта Цегельського в м. Гнезно(Польща) Поморська академія в м. Слупську (Польща) Державна вища професійна школа імені Я.А. Коменського в м. Лешно (Польща) Академія імені Яна Длугоша в м. Ченстохові (Польща) Інститут європейської культури Познанського університету імені Адама Міцкевича в м. Гнезно (Польща) Державна вища школа професійної освіти в м. Хелмі (Польща)
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	Передбачена можливість навчання іноземних студентів. Іноземні студенти навчаються в одній групі зі студентами-українцями, до них застосовуються ті самі вимоги, що й до українців.

**2. Перелік компонентів освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність
КОМПОНЕНТИ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти, практики, кваліфікаційна робота)	Кількість кредитів	Форма підсумк. контролю
1	2	3	4
I	Цикл загальної підготовки		
ГП	Гуманітарна підготовка		
ОК 01	Педагогічна риторика	3	залік
ОК 02	Ділова іноземна мова	3	екзамен
ОК 03	Філософія та соціологія освіти	3	екзамен
ФП	Фундаментальна підготовка		
ОК 04	Загальне мовознавство	3	екзамен
ОК 05	Теорія літератури	3	екзамен
ОК 06	Сучасна зарубіжна література	3	залік
ОК 07	Цивільний захист та охорона праці в галузі	3	залік
II	Цикл професійної підготовки		
ППП	Психолого-педагогічна підготовка		
ОК 08	Педагогіка профільної школи	3	екзамен
ОК 09	Психологія профільної школи	3	екзамен
ОК 10	Методика викладання української мови у профільній школі	3	екзамен
ОК 11	Методика викладання української літератури у профільній школі	3	екзамен
НПП	Науково-предметна підготовка		
ОК 12	Технології навчання в галузі мовної освіти	3	залік
ОК 13	Узагальнювальний курс української мови	3	залік
ОК 14	Порівняльна граматики східнослов'янських мов	3	екзамен
ОК 15	Сучасна українська література	3	екзамен
ОК 16	Філософія та методологія літературознавчих досліджень	3	залік
ДИСЦИПЛІНИ ВІЛЬНОГО ВИБОРУ СТУДЕНТА			
Блок № 1			
ВВ1.01	Історія та теорія українознавства	4	залік
ВВ1.02	Семантика української народної вишивки	4	екзамен
ВВ1.03	Націологія та музична фольклористика	4	екзамен
ВВ1.04	Українське дитинознавство	3	залік
	Дисципліни з переліку (2 з переліку)		
ВВ1.05	Текстознавство <i>або</i>	3	екзамен
ВВ1.06	Лінгвістичний аналіз художнього тексту	3	екзамен
ВВ1.07	Літературна критика <i>або</i>	3	залік
ВВ1.08	Біблія та українська література	3	залік
Блок № 2			
ВВ2.01	Академічний курс українознавства	4	залік
ВВ2.02	Українське народне мистецтво	4	екзамен
ВВ2.03	Фольклористика та народна хореографія	4	екзамен
ВВ2.04	Етнопедагогіка у контексті національної культурної семіосфери	3	залік
	Дисципліни з переліку (2 з переліку)		
ВВ2.05	Текстознавство <i>або</i>	3	екзамен

ВВ2.06	Лінгвістичний аналіз художнього тексту	3	екзамен
ВВ2.07	Літературна критика <i>або</i>	3	залік
ВВ2.08	Біблія та українська література	3	залік
	Практична підготовка		
	Виробнича (педагогічна) практика	9	екзамен

Структурно-логічна схема

3.Форми атестації здобувачів вищої освіти

Атестація випускників освітньої програми спеціальності 014.01 «Середня освіта (Українська мова і література)» проводиться у формі складання комплексного кваліфікаційного екзамену або у формі захисту випускної кваліфікаційної роботи, випускного екзамену зі спеціалізації та завершується видачею документа державного зразка про присудження їм ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації: Магістр освіти.

Атестація здійснюється відкрито і публічно.

4.Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

Див.додаток

5. Матриця забезпечення програмних результатів навчання (ПРН) відповідними компонентами освітньої програми

Див.додаток

Затверджено на засіданні вченої ради факультету української філології Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини (протокол №1 від 28 серпня 2017 р.).

Керівник проектної групи (гарант освітньої програми):

Сивачук Наталія Петрівна, кандидат педагогічних наук, професор, завідувач кафедри української літератури, українознавства та методик їх навчання Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини.